

IVAN MAGAŠ

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku

Obala kralja Petra Krešimira IV. 2, HR-23000 Zadar

imagas@unizd.hr

ISTRAŽIVANJA ŠTOKAVSKIH GOVORA ZADARSKOGA PODRUČJA U 21. STOLJEĆU

Dijalekatno stanje zadarskoga područja iznimno je zanimljivo jer se na relativno malenu području oko samoga grada Zadra, koje je kopneno i otočno, govori četirima dijalektima – dvama štokavskima: zapadnim (novoštokavskim ikavskim) i istočnohercegovačko-krajiškim (novoštokavskim jekavskim), i dvama čakavskima: srednjočakavskim (ikavsko-ekavskim) i južnočakavskim (ikavskim). U ovome se radu¹ daje pregled i, po potrebi, kratka ocjena recentnih istraživanja štokavskih govora zadarskoga područja, odnosno rječnika i člana koji se njima bave. Na kraju rada navedeni su zadatci koje dijalektolozi trebaju izvršiti da bi se upotpunila slika dijalekatnoga stanja zadarskoga područja.

1. Uvod

Dijalekatna je slika zadarskoga područja vrlo zanimljiva jer su na relativno malenu području smješteni govornici dvaju štokavskih i dvaju čakavskih dijalekata. Čakavski su govori dijalektolozima oduvijek bili zanimljivi zbog svoje arhaičnosti, no dijalekatna leksikografija na zadarskom je području prvo zahvatila štokavski teren. Ipak, Maštrovićevo je *Rječničko blago ninskog govora* (1957) ostalo desetljećima jedino važno djelo štokavske leksikografije zadarskoga područja, dok je čakavska leksikografija doživjela značajan razvoj. Kapitalno je lingvističko djelo *Rječnik govora otoka Vrgade* (1966, 1973) Blaža Jurišića, a od 1990-ih godina do danas, počevši od *Rječnika govora mjesta Sali* (1993) Ankice Piasevoli, i drugi su čakavski govori zadarskoga područja dobili vrijedne rječnike, uglavnom zahvaljujući iznimnu trudu autorā laikā. Nekoliko hrvatskih

¹ Rad je napisan u okviru projekta *Lingvistička geografija Hrvatske u europskome okružju* (LinGeH) koji pri Sveučilištu u Zadru financira Hrvatska zaklada za znanost pod brojem HRZZ 3688.

dijalektologa pisalo je u drugoj polovici 20. stoljeća o općem zadarskom dijalekatnom stanju (Hraste 1964; Jakić-Cestarić 1966; Brozović 1976; Lisac 1999), a u novije vrijeme zabilježen je i pokušaj monografske obrade suvremenoga zadarskoga govora (Marković 2019). Sama štokavština zadarskoga područja bila je dijalektolozima manje zanimljiva. Govorom Nina početkom druge polovice 20. stoljeća uspješno se bavio Ljubomir Maštrović (1955), a objavio je i spomenuti ninski rječnik, no nije imao nasljedovateljā. U spomenutim radovima o općem dijalekatnom stanju zadarskoga područja nalaze se dakako i podatci o štokavskim govorima, no od 1960-ih do 1990-ih godina nije bilo cjelovitih prinosa iz štokavštine zadarskoga kraja. Treba ipak izdvojiti rad Vladimira Anića o naglascima u novoštokavskome ikavskom govoru Ražanca i novoštokavskome jekavskom govoru Žegara (1970).

2. Istraživanja štokavskih govora zadarskoga područja u 21. stoljeću

U posljednjem desetljeću 20. stoljeća objavljeno je nekoliko manjih radova o štokavskim govorima širega zadarskog područja (primjerice Mamić 1996 i Trošelj 1998), bez težnji za bavljenjem štokavštinom zadarskoga područja u cjelini. Usputnih se napomena o govoru nekih mjesta našlo i u okviru monografija (primjerice u Magaš 1999).

Prvo desetljeće 21. stoljeća donijelo je pomaka nabolje, doduše nevelikih. Nekoliko manjih rječničkih popisa (primjerice Batović 2006 i Babić od 2008 te internetski rječnik nadinskoga govora autora Josipa Glavića (2008–2009)) možemo smatrati dobrim pokušajima čuvanja jezične baštine. Svakako treba istaknuti dva kvalitetnija članka koja se bave ražanačkim govorom (Lisac 2004; Miletić 2008).²

Drugo desetljeće 21. stoljeća donijelo je pak veće pomake nabolje, isprva kvantitativne, kasnije i kvalitativne. Godine 2011. Ante Milković objavio je monografiju *KUD „Škabrnja“: čuvar i promicatelj tradicijske kulturne baštine*, a jedno poglavlje knjige (str. 115–125) posvetio je škabrnjskomu govoru. Uz uvodne napomene, zapravo utemeljene na prinosu Mile Mamića o govoru Lišana Ostrovičkih (1998), što je i navedeno u fusnoti, Milković donosi čitateljima i popis odabranih škabrnjskih riječi, bez sustavne gramatičke obrade.³ Cjeloviti *Rječnik*

² Jednim dijelom ražanačkoga govora, točnije romanizmima u određenim semantičkim poljima, bavila se nešto kasnije Kristina Miočić (2011, 2012).

³ I u uvodnim napomenama i u popisu riječi podosta je nepreciznosti, a navodim samo neke: ističe se da glagolski pridjevi radni u jednini muškoga roda završavaju na *-ija*: *vidija*, *bija* (u stvarnosti u govoru dominiraju oni s dočetakom *ije*, npr. *bije* 'bio', *tije* 'htio' i sl.); u popisu riječi navode se glagoli II. vrste s formantom *-nu-* (*natutuknuti*, *omrknuti* i sl.), iako je u uvodnim napomenama, ispravno, istaknuto da »nema glagola na *-nuti*« (Milković 2011: 115); tek je manji broj riječi naglašeni, k tomu neke nisu naglašene točno (*bevānda*, *cāklo*).

govora mjesta Škabrnje objavio je Mile Bašić (2013), s nekoliko uvodnih napomena Kazimira Šćirana o škabrnjskome govoru. Bašićev je rječnik slikovnoga karaktera, što je dakako važno za očuvanje kulturne baštine, čemu je autor i težio, no jezičnom je obradom rječnik siromašan, k tomu akcenatski vrlo nepouzdan.⁴ Treba svakako istaknuti popise manje poznatih riječi uz tekstove nekoliko autora (Šime Batović, Gabrijel Božić, Rafael Božić, Vladimir Perković) na govoru Vrsi, koji su s drugovrsnim tekstovima objavljeni u dvama zbornicima o Vrsima (2013, 2015). Među tim popisima ima i naglašenih, ali nepouzdana. Ivan Bucić autor je *Rječnika govora sela Jasenica* (2016), znatno kvalitetnijega od Bašićeva škabrnjskoga rječnika, no također s određenim propustima.⁵ Mogli bismo reći da je Bucićev rječnik pokrenuo štokavsku leksikografiju zadarskoga područja jer su već 2018. godine objavljena dva rječnika novoštokavskih ikavskih govora širega zadarskog područja: *Rječnik sela Popovića* (autor don Nikola Tokić, koautor Ivan Magaš) i *Rječnik novoštokavske ikavice benkovačkoga kraja* (autori Alojz i Eduard Pavlović). Uz vrijednu građu,⁶ rječnik braće Alojza i Eduarda Pavlovića ipak ima slabijih strana.⁷ *Rječnik sela Popovića* sadrži pak detaljnu uvodnu studiju Ivana Magaša o govoru Popovića.⁸ U pripremi je i pridraški rječnik Zvonka Babića.⁹ Rječnik braće Pavlovića ne donosi oprimjerenja natuknica, u Bucićevu rječniku oprimjerenja su redovita, ali nisu naglašena, a Tokić–Magaš i Babić sva oprimjerenja donose s naglascima. Božo Došen objavio je *Rječnik Radošinovca i okolice* (2020); natuknice su naglašene, oprimjerenja nisu. Među navedenim je rječnicima odrednicama nesumnjivo najbogatiji Babićev rječnik. U raznovrsnoj knjizi Zorana Ukalovića *Naša bezda* (2020) nalazi se i popis naglašenih suho-

⁴ To su pokazala i kasnija istraživanja škabrnjskoga govora.

⁵ Pogreškom priređivača objavljeni su krivi naglasci natuknica koje počinju slovima A i B. Autor rječnika k tomu nije zamijetio da u Jasenicama ima glagolskih pridjeva radnih u jednini muškoga roda s dočetkom *ije* (*bije*), a novije spoznaje pokazuju da su takvi glagolski pridjevi donekadno bili izrazito dominantni nad onima s dočetkom *ija* (*bija*). Na temelju rječničkoga materijala objavljen je i članak o jaseničkome govoru (Galović 2020).

⁶ Prikaz toga rječnika napisao je Ivan Magaš (2019a).

⁷ Naglascima je rječnik braće Pavlovića isprva opremala Vesna Jakić Cestarić. Autori su naknadno odlučili u rječnik unijeti veći broj natuknica, a Alojz Pavlović dodane je riječi sam naglašavao, no tek donekle uspješno. Iako je rječnik akcenatski uglavnom pouzdan, javljaju se i pogrešno naglašene natuknice. Ističem nekoliko pogrešno naglašenih prezimena: *Vřsālĵko* (umjesto *Vrsālĵko*; noviji je naglasak *Vrsālĵko*), *Bržoĵa* (umjesto *Břžoĵa*), *Kozorép* (dugouzlazni naglasak ne može se distribucijski naći na zadnjem slogu višesložnice ako nije bilo redukcije nenaglašenoga vokala). Treba istaknuti da u rječniku braće Pavlovića etimološki podatci mjestimično prezasićuju natuknice, a nerijetko ne otkrivaju neposredno porijeklo riječi.

⁸ I sam rječnik i uvodna studija bave se novoštokavskim ikavskim govorom koji je u Popovicima izrazito dominantan. U samom naselju žive i novoštokavci jekavci, no danas ih je vrlo malo.

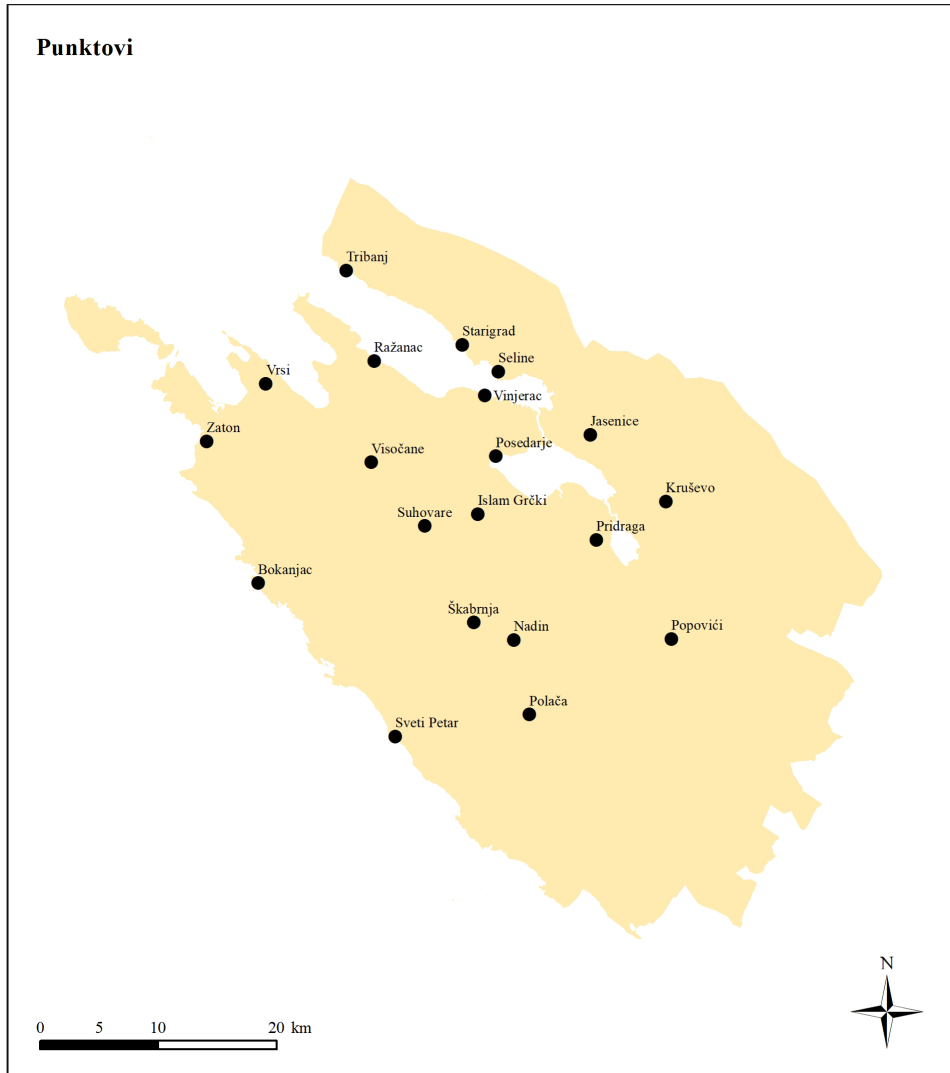
⁹ Rukopis Babićeva rječnika vrlo je bogat, a autor je pokazao vrlo dobro snalaženje u obradi natuknica, posebno naglasnoj i frazeološkoj. Trebao bi to biti najveći i najkvalitetniji rječnik štokavštine zadarskoga područja dosad.

varskih riječi, bez gramatičke obrade natuknica.¹⁰ Blagonaklono treba gledati na omaleni *Rječnik polačkog kraja* (2018), uradak učenika Osnovne škole Franka Lisice iz Polače.

Uz navedene rječnike objavljujani su i članci o novoštokavskim ikavskim govorima zadarskoga područja: Tomelić Ćurlin i Anić pisale su o govoru Kruševa (2012), Magaš je pisao o govoru Pridrage (2014), Lisac i Tomelić Ćurlin pisali su o govorima vranskoga kraja (2017), Lisac i Magaš o govoru Polače (2018, 2020). Nataša Šprljan iznijela je u okviru članka o starigradskoj toponimiji (2019) osnovne podatke o mjesnome govoru. Opsegom je skroman Magašev prinos o zatonskome govoru (2021). Uskoro bi trebali biti objavljeni prinosi o govorima Starigrada (Lisac i Magaš) i Vinjerca (Magaš). Većina spomenutih članaka bavi se prvenstveno fonološkim i morfološkim obilježjima govorā. Budući da su navedene članke pisali stručnjaci, a rječnike su pisali uglavnom laici, jasno je da su podatci koji se nalaze u člancima načelno dosta pouzdaniji od onih koji se nalaze u rječnicima. U pripremi je doktorska disertacija Ivana Magaša, naslovljena *Novoštokavski ikavski govori Sjeverne Dalmacije (od Starigrada do Biograda)*, koja bi trebala objediniti dosadašnje spoznaje o novoštokavskim ikavskim govorima zadarskoga područja i niz dosad nezabilježenih jezičnih podataka. Projektom *Lingvistička geografija Hrvatske u europskome okružju* (LinGeH) trebala bi se uvelike popuniti dijalekatna slika hrvatskih govora, a njime je obuhvaćeno i nekoliko novoštokavskih ikavskih govora širega zadarskog područja (Škabrnja, Tribanj, Medviđa).

Svi obrađivani govori koji su dosad spomenuti jesu novoštokavski ikavski govori, odnosno govori hrvatskoga stanovništva na zadarskome području. Novoštokavski jekavski govori, odnosno govori srpskoga stanovništva, nisu donekadno bili predmetom većega zanimanja hrvatskih, a ni srpskih dijalektologa. Među amaterskim pokušajima ističe se internetski rječnik sjeverne Dalmacije, utemeljen na novoštokavskim jekavskim govorima. Ono znanstveno relevantno što je o tim govorima početkom 21. stoljeća pisano (Okuka 2008; Bjelanović 2012), utemeljeno je na starijim spoznajama (ponajprije Bjelanović 1977, 1988 i Ivić 1987). U najnovije vrijeme ostvaren je ipak po tom pitanju značajan napredak jer su u hrvatskoj (Magaš 2019b) i srpskoj periodici (Иваниш 2021; Škorić 2021) objavljena tri članka. Neistraženih govora ima podosta, a govornika je sve manje, što zahtijeva žuran terenski rad.

¹⁰ Treba naglasiti da su se leksikom novoštokavskih ikavskih govora priobalnih naselja zadarskoga područja u okviru većih istraživanja bavili Orsat Ligorio (2014) te Nikola Vuletić i Vladimir Skračić (2018).

Slika 1. Punktovi. Mreža govora obuhvaćenih disertacijom *Novoštokavski ikavski govori Sjeverne Dalmacije (od Starigrada do Biograda)* (izradio Hrvoje Bazina)

3. Moguća buduća istraživanja

Uz spomenute govore koji bi trebali biti istraženi i opisani u okviru LinGeH-a, valjalo bi znanstveno obraditi još neke štokavske govore širega zadarskoga područja. U prvom redu to su štokavski govori (primjerice govori Galovca, Donjih Raštana i Sikova) koji graniče s nekim od kopnenih čakavskih govora te govor Rtine, koja se nalazi blizu paških čakavskih naselja. I govor Nina trebalo bi istražiti iznova, prvenstveno da bi se registrirale promjene koje su u njemu provedene od Maštrovićeva doba do danas. Zanimljivo je da dijalektološka literatura dosad nije zabilježila da u Tribnju stanovnici srpske nacionalnosti govore novoštokavskim ikavskim dijalektom, za razliku od njihovih sunarodnjaka na širem zadarskom području – taj bi fenomen svakako trebalo istražiti u sprezi s povijesnim znanoštimama, a govor preostalih stanovnika trebalo bi što prije snimiti i dijalektološki obraditi. Bilo bi dobro u najskorije vrijeme opisati i govor Srba iz Poljica, najzapadnijega ravnokotarskog naselja s nešto brojnijim stanovništvom srpske nacionalnosti. Budući da su preliminarna istraživanja velikoga broja štokavskih govora zadarskoga kraja obavljena klasičnom dijalektološkom metodom, odnosno ispitivanjem mahom starijih stanovnika, bilo bi korisno koji od tih govora istražiti i sociolingvistički, s aktualnim jezičnim promjenama kao središnjom temom rada. Govor Paljuva, koji graniči s čakavskim govorom Novigrada i s nizom ikavskih i jekavskih štokavskih govora, vjerojatno bi zahtijevao duže i iscrpnije istraživanje. Valjalo bi svakako istražiti još novoštokavskih jekavskih govora, a bilo bi korisno imati i kvalitetan rječnik utemeljen na kojemu od jekavskih govora, no nema naznaka da je takav rječnik u pripremi. Naravno, znanstveno bi bili korisni i ozbiljni rječnici štokavskih ikavskih govora, kao i bilo koji iscrpniji dijalektološki rad koji se bavi kojim od štokavskih govora zadarskoga kraja.

4. Zaključak

Dok je u 20. stoljeću radova o štokavskim govorima zadarskoga područja bilo malo, u 21. stoljeću ovi su govori pobudili veće zanimanje hrvatskih dijalektologa. Premda mjesta za istraživanje ima napretek, pomaci nabolje nesumnjivo su ostvareni jer je u drugom desetljeću 21. stoljeća objavljeno nekoliko vrijednih štokavskih rječnika i dijalektoloških članaka, a u pripremi je i jedna doktorska disertacija o novoštokavskim ikavskim govorima zadarskoga područja. Da bi se dobila cjelovita dijalekatna slika zadarskoga područja, valjalo bi, uz neopisane čakavske i štokavske ikavske govore, istražiti i štokavske jekavske govore. Tek nam je vidjeti što će od planiranih istraživanja biti ostvareno.

Literatura

- Anić, Vladimir. 1970. *Glagolski akcenat zadarskog štokavskog zaleda*. Zadar: Filozofski fakultet.
- Babić, Zvonko. 2008/2009 – 2013/2014. Rječnik mjesta Pridrage (necjelovit, necenziran). *Pridraški glasnik*, 2–7, Pridraga, *passim*.
- Babić, Zvonko. *Rječnik mjesta Pridrage*. Rukopis (cjelovit, u pripremi za tisak).
- Bašić, Mile. 2013. *Rječnik govora mjesta Škabrnje*. Škabrnja: vlastita naklada.
- Batović, Šime. 2006. Turcizmi u govoru Vrsi. *Zadarska smotra*, 55/1–2, Zadar, 55–82.
- Bjelanović, Živko. 1977. Novoštokavski govori sjeverne Dalmacije i čakavski supstrat. *Radovi Pedagoške akademije Split*, 2, Split, 47–66.
- Bjelanović, Živko. 1988. *Antroponimija Bukovice*. Split: Književni krug.
- Bjelanović, Živko. 2012. *Antroponimija Bukovice*. Zagreb: SKD „Prosvjeta”.
- Brozović, Dalibor. 1976. O suvremenoj zadarskoj miksoglotiji i o njezinim društveno-povijesnim i lingvističkim pretpostavkama. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 14–15, Zadar, 49–63.
- Bucić, Ivan. 2016. *Rječnik govora sela Jasenica*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Došen, Božo. 2020. *Rječnik Radošinovca i okolice*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Galović, Filip. 2020. Govor mjesta Jasenica (pored Posedarja). *SaZnanje*, 2, Zenica, 51–64.
- Glavić, Josip. 2008–2009. *Nadinski rječnik*. <http://adria.fesb.hr/~jglavic/Rjecnik.html> (pristupljeno 18. 3. 2022.)
- Hraste, Mate. 1964. O govoru Zadra i okolice. *Zadar: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura – zbornik*. Gl. ur. Jakša Ravlić. Zagreb: Matica hrvatska, 441–455.
- Иваниш, Јована. 2021. Основне особине говора Срба у Буковици (северна Далмација): на примеру говора села Жегара. *Савремена проучавања језика и књижевности*, 12/1, Крагујевац, 432–443.
- Ivić, Pavle. 1987. O poreklu ijekavskog govora u Benkovačkom kraju. *Benkovački kraj kroz vjekove. Zbornik 1*. Gl. ur. Julijan Medini. Benkovac – Zadar: Općinska konferencija SSRNH – Narodni list – Filozofski fakultet, 157–170.
- Jakić-Cestarić, Vesna. 1966. Dijalekt zadarskog kraja u dinamici suvremenog života. *Zadarska revija*, 15, Zadar, 71–75.
- Jurišić, Blaž. 1966. *Rječnik govora otoka Vrgade. Dio 1*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Jurišić, Blaž. 1973. *Rječnik govora otoka Vrgade. Dio 2*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

- Ligorio, Orsat. 2014. *Problem leksičke stratifikacije u adrijatistici*. Doktorski rad. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Lisac, Josip. 1999. Jezično stanje zadarskoga područja. *Hrvatski govori, filolozi, pisci*. Zagreb: Matica hrvatska, 67–78.
- Lisac, Josip. 2004. Usporedba govora Tkona i Ražanca. *Čakavska rič*, 32/2, Split, 167–171.
- Lisac, Josip; Tomelić Ćurlin, Marijana. 2017. Govori vranskoga kraja. *Braća Vranjani i vransko područje tijekom povijesti*. Ur. Božo Došen. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 485–495.
- Lisac, Josip; Magaš, Ivan. 2018. Polački govor. *Zadarska smotra: časopis za kulturu, znanost i umjetnost*, 67/1–3, Zadar, 123–127.
- Lisac, Josip; Magaš, Ivan. 2020. Polački govor. *Polački kraj u prošlosti i sadašnjosti*. Ur. Božo Došen. Polača – Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 583–590.
- Lisac, Josip; Magaš, Ivan. Starigradski govor (u pripremi za tisak).
- Magaš, Damir. 1999. *Vinjerac*. Zagreb – Zadar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za povijesne znanosti u Zadru – Hrvatsko geografsko društvo Zadar.
- Magaš, Ivan. 2014. Govor Pridrage. *Zadarska smotra: časopis za kulturu, znanost i umjetnost*, 63/3, Zadar, 127–139.
- Magaš, Ivan. 2019a. Trinaest tisuća darova braće Pavlovića benkovačkom kraju. *Zadarska smotra: časopis za kulturu, znanost i umjetnost*, 68/4, Zadar, 386–387.
- Magaš, Ivan. 2019b. Usporedna analiza govora Donjih Biljana i Škabrnje. *Croatia et Slavica Iadertina*, 15/2, Zadar, 361–392.
- Magaš, Ivan. 2021. Zatonski govor. *Domaća rič 14*. Ur. Ivan Paštar. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 127–130.
- Magaš, Ivan. *Novoštokavski ikavski govori Sjeverne Dalmacije (od Starigrada do Biograda)*. Doktorska disertacija (u izradi). Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Magaš, Ivan. Vinjerački govor (u pripremi za tisak).
- Mamić, Mile. 1996. Govor sela Lišana Ostrovačkih. *Domaća rič 3*. Gl. ur. Šime Batović. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 41–47.
- Mamić, Mile. 1998. Govor sela Lišana Ostrovičkih. *Lišanska misa*. Ur. fra Dragan Nimac i suradnici. Visovac – Zagreb: Franjevački samostan Gospe Visovačke – Institut za etnologiju i folkloristiku, 65–73.
- Marković, Irena. 2019. *Govori grada Zadra s rječnikom romanizama*. Zadar – Zagreb: Sveučilište u Zadru – Hrvatska sveučilišna naklada.
- Maštrović, Ljubomir. 1955. Ninski govor. *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, 2, Zadar, 87–140.

- Maštrović, Ljubomir. 1957. Rječničko blago ninskog govora. *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, 3, Zadar, 423–465.
- Miletić, Josip. 2008. Fonološke i osnovne morfološke značajke govora Ražanca. *Čakavska rič*, 36/1–2, Split, 113–118.
- Milković, Ante. 2011. *KUD „Škabrnja“: čuvar i promicatelj tradicijske kulturne baštine*. Škabrnja: KUD „Škabrnja“.
- Miočić, Kristina. 2011. Romanizmi u kuhinjskom i kulinarskom leksiku ražanačkog kraja. *Čakavska rič*, 39/1–2, Split, 31–65.
- Miočić, Kristina. 2012. Romanski elementi u nazivlju predmeta vezanih za tekstil, odjeću i obuću u govoru ražanačkoga kraja. *Čakavska rič*, 40/1–2, Split, 47–70.
- Okuka, Miloš. 2008. *Srpski dijalekti*. Zagreb: SKD „Prosvjeta“.
- Pavlović, Alojz; Pavlović, Eduard. 2018. *Rječnik novoštokavske ikavice benkovackoga kraja*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Piasevoli, Ankica. 1993. *Rječnik govora mjesta Sali na Dugom otoku oliti Libar saljski besid*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske.
- Rječnik polačkog kraja*. 2018. Ur. Andrea Gambiraža, Ivana Peraić i Krešimir Erlić. Polača: OŠ Franka Lisice.
- Rječnik (sjeverne Dalmacije)*. <http://www.benkovac.rs/vocabulary.php> (pristupljeno 19. 3. 2022.)
- Škorić, Milica. 2021. Osnovne fonološke osobine govora Srba u Ravnim Kotarima (sela Donje Biljane i Lišane Tinjske). *Philologia*, 19, Beograd, 11–24.
- Šprljan, Nataša. 2018. Toponimija Nacionalnoga parka Paklenica. *Folia onomastica Croatica*, 27, Zagreb, 123–205.
- Tokić, don Nikola; Magaš, Ivan. 2018. *Rječnik sela Popovića*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Tomelić Ćurlin, Marijana; Anić, Marija. 2012. Fonološki i morfološki opis kruševačkoga govora. *Croatica et Slavica Iadertina*, 8/2, Zadar, 349–362.
- Trošelj, Mirjana. 1998. Neka obilježja starigradskog i tribanjskog govora. *Domaća rič* 5. Gl. ur. Šime Batović. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru, 27–31.
- Ukalović, Zoran. 2020. *Naša bezda*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Vrsi kroz povijest (zbornik radova 1)*. 2013. Gl. ur. Marijan Diklić. Vrsi: Matica hrvatska (Nin) – Povjereništvo Vrsi.
- Vrsi kroz povijest (zbornik radova 2)*. 2015. Gl. ur. Marijan Diklić. Vrsi: Matica hrvatska (Nin) – Povjereništvo Vrsi.
- Vuletić, Nikola; Skračić, Vladimir. 2018. *Leksik morske faune u sjevernoj Dalmaciji. Prvi dio: rječnik pučkoga nazivlja*. Zadar: Sveučilište u Zadru.

Researching local Štokavian dialects of the Zadar area in the 21st century

Summary

The dialect situation of the Zadar area is extremely interesting because four different dialects are spoken within a very small territory around the city, including the islands. Two of these dialects belong to the Štokavian group (Western Neo-Štokavian Ikavian and Eastern-Herzegovinian Neo-Štokavian Jekavian) while two belong to the Čakavian group (Central Čakavian Ikavian-Ekavian and South Čakavian Ikavian). This paper provides an overview and, when necessary, an evaluation of recent research on the Štokavian dialects in the Zadar area, i.e., of the relevant dictionaries and articles. The last section of the paper lists the research tasks still to be accomplished if the picture of the Zadar dialect situation is to be complete.

Ključne riječi: dijalekt, Zadar, novoštokavski ikavski, novoštokavski jekavski, rječnici

Keywords: dialect, Zadar, Neo-Štokavian Ikavian, Neo-Štokavian Jekavian, dictionaries